

III

(Λοιπές πράξεις)

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑΣ ΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΕΖΕΣ

αριθ. 394/11/COL

της 14ης Δεκεμβρίου 2011

για την ογδοηκοστή τρίτη τροποποίηση των διαδικαστικών και ουσιαστικών κανόνων στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων με την εισαγωγή νέου κεφαλαίου σχετικά με την εφαρμογή, από την 1η Ιανουαρίου 2012, των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων στα μέτρα στήριξης των τραπεζών στο πλαίσιο της χρηματοπιστωτικής κρίσης

Η ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΕΖΕΣ (ΕΦΕΞ'ΗΣ «Η ΑΡΧΗ»),

Εκτιμώντας τα ακόλουθα

Σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 2 στοιχείο β) της συμφωνίας περί Εποπτείας και Δικαστηρίου, η Αρχή εκδίδει ανακοινώσεις ή κατευθυντήριες γραμμές για τα θέματα που αφορά η συμφωνία για τον ΕΟΧ, εφόσον τούτο προβλέπεται ρητά από την εν λόγω συμφωνία ή από τη συμφωνία περί Εποπτείας και Δικαστηρίου ή εφόσον το κρίνει αναγκαίο η Αρχή,

Την 1η Δεκεμβρίου 2011, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση σχετικά με την εφαρμογή, από την 1η Ιανουαρίου 2012, των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων στα μέτρα στήριξης των τραπεζών στο πλαίσιο της χρηματοπιστωτικής κρίσης ⁽¹⁾,

Η ανακοίνωση αυτή παρουσιάζει επίσης ενδιαφέρον για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο,

Πρέπει να εξασφαλισθεί η ενιαία εφαρμογή των κανόνων του ΕΟΧ για τις κρατικές ενισχύσεις σε ολόκληρο τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο σύμφωνα με τον στόχο της ομοιογένειας, όπως ορίζεται στο άρθρο 1 της συμφωνίας για τον ΕΟΧ,

Σύμφωνα με το σημείο II του τμήματος «ΓΕΝΙΚΑ», στη σελίδα 11 του παραρτήματος XV της συμφωνίας για τον ΕΟΧ, η Αρχή εκδίδει, κατόπιν διαβουλεύσεων με την Επιτροπή, πράξεις αντίστοιχες με αυτές που εκδίδει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή,

Η Αρχή διεξήγαγε διαβουλεύσεις για το εν λόγω θέμα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και με τα κράτη της ΕΖΕΣ με επιστολές της 2ας Δεκεμβρίου 2011,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Οι κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις τροποποιούνται με την εισαγωγή νέου κεφαλαίου σχετικά με την εφαρμογή, από την 1η Ιανουαρίου 2012, των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων στα μέτρα στήριξης των τραπεζών στο πλαίσιο της χρηματοπιστωτικής κρίσης.

Το νέο κεφάλαιο παρατίθεται στο παράρτημα της παρούσας απόφασης.

Άρθρο 2

Το κείμενο της παρούσας απόφασης στην αγγλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό.

Βρυξέλλες, 14 Δεκεμβρίου 2011.

Για την Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ

Oda Helen SLETNES
Πρόεδρος

Sverrir Haukur GUNNLAUGSSON
Μέλος του Σώματος

⁽¹⁾ ΕΕ C 356 της 6.12.2011, σ. 7.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ, ΑΠΟ ΤΗΝ 1η ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2012, ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ ΠΕΡΙ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΣΤΑ ΜΕΤΡΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

1. Εισαγωγή

- (1) Από τότε που εκδηλώθηκε η παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση το φθινόπωρο του 2008, η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ (εφεξής «η Αρχή») έχει εκδώσει τέσσερις δέσμες κατευθυντήριων γραμμών⁽¹⁾ οι οποίες παρείχαν αναλυτική καθοδήγηση σχετικά με τα κριτήρια βάσει των οποίων κρίνεται η συμβατότητα των κρατικών μέτρων στήριξης των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων⁽²⁾ με τις απαιτήσεις του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο β) της συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (εφεξής η «συμφωνία για τον ΕΟΧ»). Τα κεφάλαια των εν λόγω κατευθυντήριων γραμμών είναι η εφαρμογή των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων στα μέτρα που λήφθηκαν για τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς στο πλαίσιο της τρέχουσας παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης⁽³⁾ («οι κατευθυντήριες γραμμές στον τραπεζικό τομέα»), η ανακεφαλαίωση των χρηματοπιστωτικών οργανισμών στο πλαίσιο της τρέχουσας χρηματοπιστωτικής κρίσης: ο περιορισμός των ενισχύσεων στο ελάχιστο απαραίτητο και διασφαλίσεις έναντι αδικαιολόγητων στρεβλώσεων του ανταγωνισμού⁽⁴⁾ («οι κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την ανακεφαλαίωση»), η αντιμετώπιση των απομειωμένων περιουσιακών στοιχείων στον τραπεζικό τομέα του ΕΟΧ⁽⁵⁾ («κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τα απομειωμένα περιουσιακά στοιχεία»), καθώς και η αποκατάσταση της βιωσιμότητας και η αξιολόγηση των μέτρων αναδιάρθρωσης στον χρηματοπιστωτικό τομέα στο πλαίσιο της παρούσας κρίσης βάσει των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων⁽⁶⁾ («κατευθυντήριες γραμμές περί αναδιάρθρωσης»). Οι τρεις από τις τέσσερις αυτές δέσμες κατευθυντήριων γραμμών, και συγκεκριμένα, οι κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις τραπεζικές υπηρεσίες, την ανακεφαλαίωση και τα απομειωμένα περιουσιακά στοιχεία, καθόρισαν τις προϋποθέσεις από τις οποίες εξαρτάται η συμβατότητα των βασικών τύπων συνδρομής που παρέχονται από τα κράτη ΕΖΕΣ, δηλαδή των εγγυήσεων για την κάλυψη υποχρεώσεων, των πράξεων ανακεφαλαίωσης και των μέτρων αρωγής για απομειωμένα περιουσιακά στοιχεία, ενώ στις κατευθυντήριες γραμμές περί αναδιάρθρωσης προσδιορίζονται αναλυτικά τα ιδιαίτερα γνωρίσματα που πρέπει να έχει ένα σχέδιο αναδιάρθρωσης (ή ένα σχέδιο βιωσιμότητας) υπό τις ειδικές περιστάσεις των κρατικών ενισχύσεων για την αντιμετώπιση της κρίσης οι οποίες χορηγούνται σε τράπεζες δυνάμει του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο β) της συμφωνίας για τον ΕΟΧ.
- (2) Στις 2 Μαρτίου 2011, η Επιτροπή εξέδωσε την πέμπτη δέσμη κατευθυντήριων γραμμών, σχετικά με την εφαρμογή, από την 1η Ιανουαρίου 2011, των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων στα μέτρα στήριξης των τραπεζών στο πλαίσιο της χρηματοπιστωτικής κρίσης⁽⁷⁾ («κατευθυντήριες γραμμές περί παράτασης»). Με τις κατευθυντήριες γραμμές παρατάθηκε η ισχύς των κατευθυντήριων γραμμών περί αναδιάρθρωσης – των μόνων από τις τέσσερις δέσμες κατευθυντήριων γραμμών που είχαν συγκεκριμένη ημερομηνία λήξης – με τροποποίηση των όρων έως τις 31 Δεκεμβρίου 2011. Στις κατευθυντήριες γραμμές περί παράτασης, η Αρχή ανέφερε επίσης ότι φρονούσε ότι οι απαιτήσεις για την έγκριση κρατικών ενισχύσεων δυνάμει του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο β) της συμφωνίας για τον ΕΟΧ, το οποίο επιτρέπει κατ' εξαίρεση τη χορήγηση ενισχύσεων με σκοπό την άρση σοβαρής διαταραχής της οικονομίας κράτους μέλους της ΕΕ ή της ΕΖΕΣ, εξακολουθούσαν να πληρούνται και ότι οι κατευθυντήριες γραμμές περί τραπεζικών υπηρεσιών, ανακεφαλαίωσης και απομειωμένων περιουσιακών στοιχείων θα παρέμεναν σε ισχύ, ούτως ώστε να παρέχουν καθοδήγηση ως προς τις προϋποθέσεις συμβατότητας των ενισχύσεων που χορηγούνται σε τράπεζες λόγω της κρίσης, βάσει του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο β) της συμφωνίας για τον ΕΟΧ.
- (3) Η έξαρση των εντάσεων στις αγορές κρατικών χρεογράφων το 2011 έθεσε υπό αυξανόμενη πίεση τον τραπεζικό τομέα στον ΕΟΧ, ιδίως από πλευράς πρόσβασης σε αγορές προθεσμιακής χρηματοδότησης. Η «δέσμη τραπεζικών μέτρων» που συμφωνήθηκε από τους αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων στη σύνοδο της 26ης Οκτωβρίου 2011⁽⁸⁾ αποβλέπει στην αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στον τραπεζικό τομέα με την παροχή εγγυήσεων για μεσοπρόθεσμη χρηματοδότηση και τη σύσταση προσωρινού αποθεματικού ίσου προς δεικτική κεφαλαίων 9% σε ύψιστης ποιότητας κεφάλαια έχοντας συνυπολογίσει την αποτίμηση των ανοιγμάτων σε κρατικά χρεόγραφα με βάση τις τιμές της αγοράς. Παρά τα μέτρα αυτά, η Αρχή θεωρεί ότι οι προϋποθέσεις για την έγκριση κρατικών ενισχύσεων δυνάμει του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο β) θα συνεχίσουν να πληρούνται και μετά τη λήξη του 2011.
- (4) Συνεπώς, οι κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις τραπεζικές υπηρεσίες, την ανακεφαλαίωση και τα απομειωμένα περιουσιακά στοιχεία θα παραμείνουν σε ισχύ και μετά την 31η Δεκεμβρίου 2011. Βάσει του ίδιου σκεπτικού, η χρονική ισχύς των κατευθυντήριων γραμμών περί αναδιάρθρωσης παρατείνεται μετά τις 31 Δεκεμβρίου 2011⁽⁹⁾. Η Αρχή θα παρακολουθεί την κατάσταση στις χρηματοπιστωτικές αγορές και θα λάβει μέτρα προς την κατεύθυνση πιο μόνιμων κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις διάσωσης και αναδιάρθρωσης τραπεζών, βάσει του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο β) της συμφωνίας ΕΟΧ, μόλις το επιτρέψουν οι συνθήκες της αγοράς.

⁽¹⁾ Κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή και την ερμηνεία των άρθρων 61 και 62 της συμφωνίας ΕΟΧ και του άρθρου 1 του πρωτοκόλλου 3 της συμφωνίας Εποπτείας και Δικαστηρίου (οι «κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις»), οι οποίες εγκρίθηκαν και εκδόθηκαν από την Αρχή στις 19.1.1994 και δημοσιεύθηκαν στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* (εφεξής αναφέρεται ως ΕΕ) L 231 της 3.9.1994, σ. 1 και στο συμπλήρωμα ΕΟΧ αριθ. 32 της 3.9.1994, σ. 1. Οι κατευθυντήριες γραμμές τροποποιήθηκαν τελευταία στις 02.03.2011. Το επικαιροποιημένο κείμενο των κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις δημοσιεύεται στον δικτυακό τόπο της Αρχής: <http://www.efasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/>

⁽²⁾ Προς διευκόλυνση του αναγνώστη, στο παρόν έγγραφο οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί αναφέρονται απλώς ως «τράπεζες».

⁽³⁾ Διατίθεται στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.efasurv.int/?1=1&showLinkId=16604&1=1>

⁽⁴⁾ Διατίθεται στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.efasurv.int/?1=1&showLinkId=16015&1=1>

⁽⁵⁾ Διατίθεται στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.efasurv.int/?1=1&showLinkId=16585&1=1>

⁽⁶⁾ Διατίθεται στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.efasurv.int/media/state-aid-guidelines/Part-VIII---Return-to-viability-and-the-assessment-of-restructuring-measures-in-the-financial-sector.pdf>

⁽⁷⁾ Διατίθεται στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.efasurv.int/media/state-aid-guidelines/Part-VIII---Financial-Crisis-Guidelines-2011.pdf>

⁽⁸⁾ Δήλωση των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων της ΕΕ της 26.10.2011, (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ec/125621.pdf).

⁽⁹⁾ Σύμφωνα με την παρελθούσα πρακτική της Αρχής, τα υφιστάμενα ή νέα καθεστώτα στήριξης των τραπεζών (ασχέτως των μηχανισμών που περιλαμβάνουν: δηλαδή εγγυήσεων, ανακεφαλαίωσης, μέτρων ενίσχυσης της ρευστότητας, μέτρων αντιμετώπισης απομειωμένων περιουσιακών στοιχείων, κ.λπ.) θα παραταθούν ή θα εγκριθούν μόνο για έξι μήνες, με σκοπό την υλοποίηση πρόσθετων προσαρμογών, στα μέσα του 2012, αν κριθεί αναγκαία.

- (5) Για να διευκολυνθεί η εφαρμογή της δέσμης μέτρων για τον τραπεζικό τομέα και να ληφθούν υπόψη οι εξελίξεις στο προφίλ κινδύνου των τραπεζών από τότε που άρχισε η κρίση, είναι επιθυμητό να διευκρινισθούν περαιτέρω και να επικαιροποιηθούν οι κανόνες από ορισμένες απόψεις. Στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές καθορίζονται οι απαιτούμενες τροποποιήσεις των παραμέτρων βάσει των οποίων κρίνεται η συμβατότητα των κρατικών ενισχύσεων που χορηγούνται σε τράπεζες λόγω της κρίσης από την 1η Ιανουαρίου 2012. Συγκεκριμένα, οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές:
- α) συμπληρώνουν τις κατευθυντήριες γραμμές περί ανακεφαλαιοποίησης, παρέχοντας λεπτομερέστερες κατευθύνσεις για τον τρόπο εξασφάλισης κατάλληλης αμοιβής για τα κεφαλαιακά μέσα που δεν έχουν σταθερή απόδοση,
 - β) εξηγούν τον τρόπο με τον οποίο η Αρχή θα προβεί σε αναλογική αξιολόγηση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας των τραπεζών στο πλαίσιο της δέσμης τραπεζικών μέτρων, και
 - γ) εισάγουν αναθεωρημένη μέθοδο υπολογισμού που εξασφαλίζει ότι οι πληρωτέες αμοιβές για την χορήγηση εγγυήσεων επί τραπεζικών υποχρεώσεων είναι επαρκείς για τον περιορισμό της εκάστοτε ενίσχυσης στο ελάχιστο, με σκοπό να εξασφαλιστεί ότι η μέθοδος υπολογισμού λαμβάνει υπόψη την μεγαλύτερη διαφοροποίηση που παρατηρείται τελευταία στα περιθώρια συμβάσεων ανταλλαγής κινδύνου αδέτησης (CDS) των τραπεζών και στον αντίκτυπο των περιθωρίων CDS του οικείου κράτους της ΕΖΕΣ.

2. Αποτίμηση και οροί κρατικής ανακεφαλαιοποίησης

- (6) Οι κατευθυντήριες γραμμές περί ανακεφαλαιοποίησης παρέχουν γενικές κατευθύνσεις σχετικά με την αποτίμηση των εισφορών κεφαλαίου. Οι κατευθύνσεις αυτές αφορούν κατά κύριο λόγο κεφαλαιακά μέσα σταθερής απόδοσης.
- (7) Λόγω των κανονιστικών αλλαγών και του μεταβαλλόμενου περιβάλλοντος στην αγορά, η Αρχή προβλέπει ότι στο μέλλον ενδέχεται οι κρατικές εισφορές κεφαλαίων να λαμβάνουν συχνότερα τη μορφή μετοχών που έχουν μεταβλητή απόδοση. Η διευκρίνιση των κανόνων περί αποτίμησης των εισφορών κεφαλαίου είναι επιθυμητή λόγω του ότι οι μετοχές αυτές αμβιβονται υπό μορφή (αβέβαιων) μερισμάτων και υπεραξίας, πράγμα το οποίο δυσκολεύει την άμεση εκ των προτέρων εκτίμηση της απόδοσης των μέσων αυτών.
- (8) Ως εκ τούτου, η Αρχή θα εκτιμά την απόδοση των εν λόγω εισφορών κεφαλαίου βάσει της τιμής έκδοσης των μετοχών. Η προεγγραφή σε εισφορές κεφαλαίου πρέπει να γίνεται με επαρκή έκπτωση επί της τιμής της μετοχής (κατόπιν προσαρμογής για να ληφθεί υπόψη το «φαινόμενο της μείωσης της συμμετοχής»⁽¹⁾) αμέσως πριν την εξαγγελία της εισφοράς κεφαλαίου ώστε να υπάρχει εύλογη βεβαιότητα επαρκούς αμοιβής για το κράτος⁽²⁾.
- (9) Για εισηγμένες τράπεζες, η τιμή αναφοράς για τις μετοχές πρέπει να είναι η αγοραία τιμή εισηγμένων μετοχών με δικαιώματα ισοδύναμα προς εκείνα που παρέχουν οι εκδιδόμενες μετοχές. Για μη εισηγμένες τράπεζες, δεν υφίσταται τέτοια αγοραία τιμή και τα κράτη ΕΖΕΣ πρέπει να χρησιμοποιούν κατάλληλη προσέγγιση αποτίμησης βάσει της αγοράς (όπως την μέθοδο του λόγου P/E μιας ομάδας ομοτίμων ή άλλες μεθόδους αποτίμησης γενικής αποδοχής). Η προεγγραφή στις μετοχές πρέπει να γίνεται με κατάλληλη έκπτωση επί της εν λόγω αγοραίας (ή βάσει της αγοράς) τιμής.
- (10) Εάν τα κράτη ΕΖΕΣ προεγγράφονται για μετοχές χωρίς δικαίωμα ψήφου, μπορεί να απαιτείται μεγαλύτερη έκπτωση, το μέγεθος της οποίας πρέπει να αντανάκλα την απόκλιση αποτίμησης μεταξύ μετοχών με δικαίωμα ψήφου και μετοχών χωρίς δικαίωμα ψήφου υπό τις επικρατούσες συνθήκες της αγοράς.
- (11) Τα μέτρα ανακεφαλαιοποίησης πρέπει να περιλαμβάνουν κατάλληλα κίνητρα ώστε οι τράπεζες να εξέρχονται από την κρατική υποστήριξη το συντομότερο δυνατό. Όσον αφορά τις μετοχές μεταβλητής απόδοσης, εάν τα κίνητρα εξόδου είναι σχεδιασμένα κατά τρόπον ώστε να περιορίζεται το περιθώριο θετικής εξέλιξης για το κράτος ΕΖΕΣ, π.χ. με την χορήγηση μακροπρόθεσμων δικαιωμάτων (warrants) στους υφιστάμενους μετόχους, ώστε να τους επιτραπεί να επαναγοράσουν τις νεοεκδοθείσες μετοχές από το κράτος σε τιμή που θα αποφέρει εύλογη ετήσια απόδοση στο κράτος, θα απαιτείται μεγαλύτερη έκπτωση που θα αντανάκλα αυτόν τον περιορισμό του περιθωρίου θετικής εξέλιξης.
- (12) Σε όλες τις περιπτώσεις, το μέγεθος της έκπτωσης πρέπει να αντανάκλα το μέγεθος της εισφοράς κεφαλαίου σε σχέση με τα υφιστάμενα ίδια βασικά κεφάλαια κατηγορίας 1 (Core Tier 1 capital). Όσο μεγαλύτερη η έλλειψη κεφαλαίων έναντι των υφιστάμενων κεφαλαίων τόσο μεγαλύτερος ο κίνδυνος για το κράτος και τόσο μεγαλύτερη η απαιτούμενη έκπτωση.
- (13) Τα υβριδικά μέσα πρέπει, κατ' αρχήν, να περιέχουν έναν «εναλλακτικό μηχανισμό καταβολής τοκομεριδίου» βάσει του οποίου τα τοκομερίδια που δεν μπορούν να καταβληθούν σε μετρητά θα μπορούν να καταβάλλονται στο κράτος υπό μορφή νεοεκδιδόμενων μετοχών.
- (14) Η Αρχή θα συνεχίσει να απαιτεί από τα κράτη ΕΖΕΣ να υποβάλλουν σχέδιο αναδιάρθρωσης (ή επικαιροποίηση υφιστάμενου σχεδίου αναδιάρθρωσης) εντός έξι μηνών από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης της Αρχής με την οποία εγκρίνεται η χορήγηση ενίσχυσης αναδιάρθρωσης για οποιαδήποτε τράπεζα τυγχάνει κρατικής στήριξης υπό μορφή ανακεφαλαιοποίησης ή απομείωσης της αξίας περιουσιακών στοιχείων. Όταν μια τράπεζα έχει ήδη αποτελέσει αντικείμενο προηγούμενης απόφασης χορήγησης ενίσχυσης διάσωσης βάσει των κανόνων που διέπουν την συμβατότητα των ενισχύσεων προς τράπεζες με το άρθρο 61 παράγραφος 3 στοιχείο β) της συμφωνίας για τον ΕΟΧ, είτε ως μέρος της ίδιας αναδιάρθρωσης είτε όχι, η Αρχή δύναται να απαιτήσει την υποβολή του σχεδίου αναδιάρθρωσης εντός χρονικού διαστήματος μικρότερου των έξι μηνών. Η Αρχή θα προβαίνει σε αναλογική αξιολόγηση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας των τραπεζών, λαμβάνοντας πλήρως υπόψη στοιχεία που αποτελούν ένδειξη ότι οι τράπεζες είναι βιώσιμες μακροπρόθεσμα χωρίς σημαντική αναδιάρθρωση, ιδίως όταν η έλλειψη κεφαλαίων οφείλεται κατά βάση σε κρίση εμπιστοσύνης έναντι των κρατικών χρεογράφων, η

⁽¹⁾ Αυτό το «φαινόμενο της μείωσης της συμμετοχής» μπορεί να ποσοτικοποιηθεί με γενικής αποδοχής τεχνικές της αγοράς (π.χ. θεωρητική, προδικαιωμάτων, αξία ανά μετοχή (TERP)).

⁽²⁾ Εάν τα κράτη ΕΖΕΣ εγγυώνται την έκδοση μετοχών, ο οργανισμός που τις εκδίδει θα πρέπει να καταβάλει κατάλληλη σχετική αμοιβή.

κρατική εισφορά κεφαλαίων περιορίζεται στο ποσό που απαιτείται για την αντιστάθμιση των ζημιών από την αποτίμηση κρατικών ομολόγων των συμβαλλομένων μερών της συμφωνίας ΕΟΧ σε τρέχουσες τιμές της αγοράς, για βιώσιμες κατά τα λοιπά τράπεζες, και από την ανάλυση προκύπτει ότι οι εν λόγω τράπεζες δεν ανέλαβαν υπερβολικό κίνδυνο κατά την αγορά κρατικών χρεογράφων.

3. Αποτίμηση και όροι για κρατικές εγγυήσεις

- (15) Οι τράπεζες μπορεί να τύχουν κρατικής εγγύησης για την έκδοση νέων χρεογράφων, εξασφαλισμένων ή μη, με εξαίρεση τίτλους που ισοδυναμούν με ίδια κεφάλαια. Δεδομένου ότι η πίεση στη χρηματοδότηση τραπεζών εμφανίζεται κατά κόρον στις αγορές προθεσμιακής χρηματοδότησης, οι κρατικές εγγυήσεις πρέπει εν γένει να καλύπτουν μόνον τίτλους με διάρκεια λήξης ενός έως πέντε ετών (επτά ετών στην περίπτωση καλυμμένων ομολόγων).
- (16) Από την έναρξη της κρίσης, η αποτίμηση των κρατικών εγγυήσεων έχει συνδεθεί με τον διάμεσο του περιθωρίου CDS του δικαιούχου κατά το χρονικό διάστημα από 1ης Ιανουαρίου 2007 έως 31 Αυγούστου 2008. Η εν λόγω αποτίμηση αυξήθηκε από 1ης Ιουλίου 2010 ώστε να αντανακλά καλύτερα το προφίλ κινδύνου των επί μέρους δικαιούχων⁽¹⁾.
- (17) Λαμβάνοντας υπόψη τη μεγαλύτερη διαφοροποίηση με βάση τον κίνδυνο περιθωρίου CDS που παρατηρείται τελευταία, η εν λόγω μέθοδος αποτίμησης πρέπει να επικαιροποιηθεί ώστε να αναφέρεται στον διάμεσο των περιθωρίων CDS μιας τριετίας λήγουσας έναν μήνα πριν από τη χορήγηση των εγγυήσεων. Δεδομένου ότι οι αυξήσεις στα περιθώρια CDS τα τελευταία έτη οφείλονταν εν μέρει σε επιρροές που δεν συνδέονται με μεμονωμένες τράπεζες, ιδίως στις αυξανόμενες εντάσεις στις αγορές κρατικών χρεογράφων και σε μια γενικευμένη αύξηση της αίσθησης κινδύνου στον τραπεζικό τομέα, η μέθοδος αποτίμησης πρέπει να απομονώνει τον εγγενή κίνδυνο μεμονωμένων τραπεζών από τις μεταβολές των περιθωρίων CDS των κρατών ΕΟΧ και της αγοράς ως σύνολο. Η εν λόγω μέθοδος πρέπει επίσης να αντικατοπτρίζει το γεγονός ότι οι εγγυήσεις για καλυμμένα ομόλογα εκδίδονται τον εγγυητή σε πολύ μικρότερο κίνδυνο από ό,τι οι εγγυήσεις για μη εξασφαλισμένα χρέη.
- (18) Σύμφωνα με τις αρχές που αναφέρονται στην παράγραφο 17, η αναθεωρημένη μέθοδος αποτίμησης που παρατίθεται στο παράρτημα καθορίζει τις ελάχιστες αμοιβές για εγγυήσεις που θα πρέπει να ισχύουν κατά την χορήγηση κρατικών εγγυήσεων σε εθνική βάση, χωρίς τη συλλογική χορήγηση εγγυήσεων από κράτη ΕΖΕΣ. Η Αρχή θα εφαρμόσει την μέθοδο αυτή σε όλες τις κρατικές εγγυήσεις για τραπεζικούς τίτλους με διάρκεια λήξης τουλάχιστον ενός έτους, που εκδόθηκαν την 1η Ιανουαρίου 2012 ή μετά την ημερομηνία αυτή.
- (19) Όταν οι εγγυήσεις καλύπτουν υποχρεώσεις που δεν εκφράζονται στο εγχώριο νόμισμα του εγγυητή, πρέπει να χρεώνεται επιπρόσθετη αμοιβή για να καλυφθεί ο κίνδυνος συναλλαγματικής ισοτιμίας που αναλαμβάνει ο εγγυητής.
- (20) Όταν είναι αναγκαίο οι εγγυήσεις να καλύπτουν τίτλους με διάρκεια λήξης μικρότερη του έτους, η Αρχή θα συνεχίσει να εφαρμόζει την υφιστάμενη μέθοδο αποτίμησης, η οποία παρατίθεται για λόγους αναφοράς στο προσάρτημα. Η Αρχή δεν πρόκειται να εγκρίνει εγγυήσεις που καλύπτουν τίτλους με διάρκεια λήξης μικρότερη των τριών μηνών εκτός από εξαιρετικές περιπτώσεις στις οποίες οι εγγυήσεις αυτές είναι απαραίτητες για λόγους χρηματοπιστωτικής σταθερότητας. Στις περιπτώσεις αυτές, η Αρχή θα εκτιμά την προσηκούσα αμοιβή λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη να παρέχονται κατάλληλα κίνητρα εξόδου από την κρατική στήριξη το συντομότερο δυνατόν.
- (21) Εάν τα κράτη ΕΖΕΣ αποφασίσουν να χορηγήσουν συλλογικά εγγυήσεις για τραπεζικές υποχρεώσεις, η Αρχή θα επανεξετάσει αναλόγως τις κατευθύνσεις που παρέχει, ώστε να εξασφαλιστεί ιδίως ότι δίδεται βαρύτητα στα περιθώρια CDS των κρατών ΕΖΕΣ μόνον στον βαθμό που εξακολουθούν να έχουν σημασία.
- (22) Για να μπορέσει η Αρχή να αξιολογήσει την εφαρμογή της αναθεωρημένης μεθόδου αποτίμησης στην πράξη, κατά την κοινοποίηση νέων εγγυήσεων ή της παράτασης ισχύος εγγυήσεων, τα κράτη ΕΖΕΣ θα πρέπει να αναφέρουν μια ενδεικτική αμοιβή για κάθε τράπεζα που είναι επιλέξιμη για τις σχετικές εγγυήσεις, εφαρμόζοντας την μέθοδο σε πρόσφατα στοιχεία προερχόμενα από τις αγορές. Τα κράτη ΕΖΕΣ θα πρέπει επίσης να κοινοποιούν στην Αρχή, εντός τριών μηνών μετά την εκάστοτε έκδοση εγγυημένων ομολόγων, την πραγματική εγγυητική αμοιβή που χρεώθηκε για κάθε έκδοση εγγυημένων ομολόγων.

⁽¹⁾ Βλ. έγγραφο εργασίας της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού, της 30.4.2010 για την εφαρμογή των κανόνων κρατικών ενισχύσεων στα καθεστώτα δημόσιων εγγυήσεων για την κάλυψη τραπεζικών χρεών που θα εκδοθούν μετά τις 30.6.2010 (http://ec.europa.eu/competition/state_aid/studies_reports/phase_out_bank_guarantees.pdf).

Προσάρτημα

Εγγυήσεις που καλύπτουν τίτλους με διάρκεια λήξης τουλάχιστον ενός έτους

Η εγγυητική αμοιβή πρέπει να είναι τουλάχιστον το άθροισμα:

- 1) βασικής αμοιβής ίσης προς 40 μονάδες βάσης (μβ), και
- 2) αμοιβής βάσει κινδύνου, ίσης προς το εξαγόμενο 40 μονάδων βάσης επί συντελεστή κινδύνου αποτελούμενο από i) το ένα δεύτερο του λόγου του διάμεσου περιθωρίου CDS του δικαιούχου για πενταετή ομόλογα κύριας εξοφλητικής προτεραιότητας, για την τριετία που λήγει έναν μήνα πριν από την ημερομηνία έκδοσης του εγγυημένου ομολόγου προς τον διάμεσο του δείκτη πενταετών τίτλων εξοφλητικής προτεραιότητας iTraxx Europe Senior Financials, για την ίδια τριετία, συν ii) το ένα δεύτερο του λόγου του διάμεσου περιθωρίου CDS όλων των κρατών ΕΟΧ για πενταετή ομόλογα κύριας εξοφλητικής προτεραιότητας προς το διάμεσο περιθώριο CDS του κράτους ΕΖΕΣ που χορηγεί την εγγύηση για πενταετή ομόλογα εξοφλητικής προτεραιότητας για την ίδια τριετία.

Ο μαθηματικός τύπος της εγγυητικής αμοιβής διατυπώνεται ως εξής:

$$\text{Αμοιβή} = 40\text{μβ} \times (1 + (1/2 \times A/B) + (1/2 \times C/D))$$

όπου Α είναι το διάμεσο περιθώριο CDS του δικαιούχου για πενταετή ομόλογα κύριας εξοφλητικής προτεραιότητας, Β είναι ο διάμεσος του δείκτη πενταετών τίτλων κύριας εξοφλητικής προτεραιότητας iTraxx Europe Senior Financials, C είναι το διάμεσο περιθώριο CDS όλων των κρατών ΕΟΧ για πενταετή ομόλογα κύριας εξοφλητικής προτεραιότητας και D το διάμεσο περιθώριο CDS του κράτους ΕΖΕΣ που χορηγεί την εγγύηση για πενταετή ομόλογα κύριας εξοφλητικής προτεραιότητας.

Οι διάμεσοι υπολογίζονται για την τριετία που λήγει έναν μήνα πριν από την ημερομηνία έκδοσης του εγγυημένου ομολόγου.

Στην περίπτωση εγγυήσεων για καλυμμένα ομόλογα, η εγγυητική αμοιβή δύναται να λαμβάνει υπόψη μόνον το ήμισυ της βάσει κινδύνου αμοιβής που υπολογίζεται σύμφωνα με το σημείο 2) ανωτέρω.

Τράπεζες χωρίς αντιπροσωπευτικά στοιχεία CDS

Για τις τράπεζες χωρίς στοιχεία CDS, ή χωρίς αντιπροσωπευτικά στοιχεία CDS αλλά με πιστοληπτική διαβάθμιση, πρέπει να τεκμαίρεται ένα ισοδύναμο περιθωρίου CDS από τη διάμεση τιμή των περιθωρίων CDS πενταετών ομολόγων κατά την ίδια περίοδο δείγματος για την κατηγορία πιστοληπτικής διαβάθμισης στην οποία κατατάσσονται οι τράπεζες αυτές, με βάση αντιπροσωπευτικό δείγμα μεγάλων τραπεζών των κρατών ΕΟΧ. Η εποπτική αρχή θα αξιολογεί αν τα στοιχεία CDS μιας τράπεζας είναι αντιπροσωπευτικά.

Για τις τράπεζες χωρίς στοιχεία CDS και χωρίς πιστοληπτική διαβάθμιση, πρέπει να τεκμαίρεται ένα ισοδύναμο περιθωρίου CDS από την διάμεση τιμή των περιθωρίων CDS πενταετών ομολόγων κατά την ίδια περίοδο δείγματος για την χαμηλότερη κατηγορία πιστοληπτικής διαβάθμισης⁽¹⁾, με βάση αντιπροσωπευτικό δείγμα μεγάλων τραπεζών των κρατών ΕΟΧ. Το υπολογιζόμενο περιθώριο CDS, γι' αυτήν την κατηγορία τραπεζών, μπορεί να προσαρμόζεται βάσει εποπτικής αξιολόγησης.

Η Αρχή θα καθορίσει τα αντιπροσωπευτικά δείγματα μεγάλων τραπεζών των κρατών ΕΟΧ.

Εγγυήσεις που καλύπτουν χρεόγραφα με διάρκεια λήξης μικρότερη του ενός έτους

Δεδομένου ότι τα περιθώρια CDS μπορεί να μην αποτελούν κατάλληλο μέσο μέτρησης του πιστωτικού κινδύνου για χρεόγραφα με διάρκεια λήξης μικρότερη του ενός έτους, η εγγυητική αμοιβή πρέπει να ισούται τουλάχιστον με το άθροισμα:

- 1) βασικής αμοιβής ίσης προς 50 μονάδες βάσης, και
- 2) αμοιβής βάσει κινδύνου, ίσης προς 20 μονάδες βάσης για τράπεζες με διαβάθμιση A+ ή A, 30 μονάδες βάσης για τράπεζες με διαβάθμιση A-, ή 40 μονάδες βάσης για τράπεζες με διαβάθμιση κάτω από A- ή χωρίς διαβάθμιση.

⁽¹⁾ Η χαμηλότερη κατηγορία πιστοληπτικής διαβάθμισης που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη είναι η A, δεδομένου ότι δεν υπάρχουν επαρκή στοιχεία για την κατηγορία BBB.